

Jerzy Migdał

"Europa : zbliżenia, kontrowersje,
perspektywy", red. Elżbieta Hałas,
Lublin 2002 : [recenzja]

Palestra 48/11-12(551-552), 229-230

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

nich nie podawała co do zasady w wątpliwość poglądów Autora. Jest jednak prawem recenzenta podniesienie uwag, które mają z założenia mieć charakter co najmniej polemiczny.

Wydawcy, ale w części również Autora komentowanej publikacji, dotyczy kolejna uwaga. Otóż, przedstawiona przez S. Zabłockiego praca stanowi fragment dużego komentarza do kodeksu postępowania karnego, którego kolejne wydanie jest przez jego wydawcę sygnalizowane jeszcze na r. 2003. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby nie fakt odwoływania się w recenzowanej publikacji do uwag zgłoszonych do przepisów, których w niej nie skomentowano, bo po prostu mieszczą się poza działem regulującym postępowanie odwoławcze. W efekcie czytelnikowi podpowiada się, by sięgnął do komentarza do wskazywanego w danym miejscu przepisu, jednak sam ten komentarz znajduje się (lub znajdzie się) w zupełnie innej pracy. Wprowadza to nieco zamieszania, którego łatwo było uniknąć przytaczając choćby w skrócie stanowisko Autora recenzowanej pozycji w kwestiach, które w „dużym” komentarzu przygotowane zostaną z pewnością przez innego Autora.

Ta przysłowiowa łyżka dziegciu dołożona do beczki miodu, niczego w kwestii oceny tej „beczki” nie zmienia. Mamy bowiem do czynienia z publikacją niezwykle godną polecenia. Zapoznając się z tekstem komentarza pióra S. Zabłockiego czytelnik otrzymuje rzetelne i rzeczowe przedstawienie zagadnień pojawiających się na tle normatywnych rozwiązań zamieszczonych w dziale IX *Postępowanie odwoławcze* kodeksu postępowania karnego. Wielość przytaczanych w nim stanowisk, dobrze uargumentowana ich ocena, ogromny wręcz przegląd dorobku orzecznictwa dają gwarancję przydatności tego komentarza dla praktyków, ale także przedstawicieli doktryny. Jeśli dodać, że recenzowany komentarz napisany został językiem rzeczowym, ale równocześnie lekkim i przejrzystym – dopełni to całego obrazu i z całą pewnością pozwoli na polecenie go czytelnikowi, także temu, który oczekuje podpowiedzi, co uczynić i jak się zachować w związku ze zmodyfikowanymi w tak istotny sposób przepisami kodeksu postępowania karnego, regulującymi postępowanie odwoławcze.

Kazimierz Zgrzyzek

Praca zbiorowa pod redakcją Elżbiety Hałas. *Europa: zbliżenia, kontrowersje, perspektywy*

Lublin. Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 2002, s. 143

Wydaje się dosyć oczywiste, iż rozliczanie w znaczeniu krytycznej analizy przeszłości robione jest bardzo często, a może nawet nieustannie. Świadomość przeszłości i związku z nią połączoną z próbą jej racjonalnego ogarnięcia i zrozumienia jest bowiem ważną cechą naszej kultury. Naszej kultury nie w znaczeniu narodowym, ale naszej jako kultury cywilizacji europejskiej. Historiografia jako nauka o przeszłości, nie tylko opisuje (analizuje) to co było, ale oparta jest podobnie jak inne nauki na krytycznym stosunku do dokonanych już ustaleń, korygowaniu ich, uzupełnianiu, klasyfikowaniu, etc.

To co jedni historycy chwalili inni ganią, to na co badacze zwracali natężoną uwagę, kiedy indziej uchodzi za mało istotne, a zupełnie inne zjawiska realnie istniejące fakty lub zdania stają się przedmiotem zainteresowań.

Panuje między innymi zgodność opinii, że jedność Europy, jej tożsamość, wyraża się w niezmiernym zróżnicowaniu – pluralizmie kultur.

Pojęcie jedności europejskiej nie jest jednak tym samym mrzonką. Idee Europy i idee nowoczesności wzrastały razem, co najmniej od czasu kiedy Jean Jacques Rousseau zaproponował narodowościom starego kontynentu identyfikację z „Europejczykiem”. Po II wojnie światowej stała się ona ideą przewodnią w tej części świata, a w 1989 r. dobiegła, wydałoby się, zwycięskiego zwieńczenia.

Nie traci bowiem na znaczeniu pierwotny fundament europejskiej wspólnoty kultury jakim jest chrześcijaństwo. Wspólnota wyraża się także w europejskich wartościach publicznych – prawach człowieka, demokracji politycznej i gospodarczej.

Wśród ogromnej liczby książek dotyczących problematyki europejskiej nie brak monumentalnych opracowań czy wnikliwych analiz porównawczych. Lawinowo rośnie liczba literatury na temat integracji europejskiej. Na tym tle zdawać by się mogło niewielka kolejna publikacja nie wniesie znaczącej różnicy.

Jest jednak inaczej. Dobrana starannie tematyka sześciu artykułów ogniskuje uwagę na zagadnieniach pierwszorzędnej wagi przez co staje się cennym przyczynkiem. Jest to zbiór wygłoszonych na zorganizowanym w Towarzystwie Naukowym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego cyklu wykładów „Europa: zbliżenia, kontrowersje, perspektywy”.

Zaproszeni wybitni specjaliści w dziedzinie: prawa prof. Zbigniew Hołda, teologii prof. Karol Karski, historii prof. Andrzej Paczkowski, socjologii prof. prof. Elżbieta Hałas, Zbigniew Bokszański i Jerzy J. Smolicz, filologii prof. Lucjan Suchanek, kierowali uwagę na głębszy poziom zjawisk aniżeli wąsko pojęta integracja europejska.

Cywilizacja europejska to bowiem także prawa człowieka, których idea uważana jest za wyróżnik cywilizacji europejskiej, to jedność kultury osadzona głęboko w kulturze chrześcijańskiej, to tożsamość Europy, która napotyka wyzwania jakie niosą skutki komunizmu zwłaszcza dla mentalności obywateli, to niemożliwość spojrzenia na Europę bez Rosji, której europejskie ambicje wyraziła już polityka carycy Katarzyny, to także europejski eurocentryzm i podejmowane aktualnie próby przewartościowania idei europejskiej w perspektywie wartości innych cywilizacji, to wreszcie Polska i Polacy w Europie jako członkowie rodziny narodów europejskich.

Książka ta to spojrzenie na Europę i jej problemy okiem specjalisty, które razem tworzą wielostronny interdyscyplinarny ogląd sprawy Europy.

Publikacja ta dzięki niebanalnemu podejściu do spraw integracji jest godna polecenia szerokiemu gronu czytelników.

Jerzy Migdał